

BIJLAGE D: NADERE TOELICHTING OP DE BEGRIPPEN, WET- EN REGELGEVING T.A.V. AFVALBEHEER

ADR: ‘Accord européen relatif au transport international de marchandises Dangereuses par Route’ (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road). Het ADR is het pan-Europese verdrag voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg. Ook het vervoer van sommige soorten afval valt hieronder. In het ADR staat beschreven welke eisen worden gesteld aan het vervoer van infectieuze stoffen met betrekking tot onder andere de verpakking. De infectieuze stoffen zijn ingedeeld in categorie A en categorie B.

- Categorie A is ‘een infectieuze stof die in een vorm wordt vervoerd, die bij blootstelling bij overigens gezonde mensen of dieren blijvende invaliditeit of een levensbedreigende of dodelijke ziekte kan veroorzaken’ (zie bijlage A voor een indicatieve lijst).
- Categorie B zijn de overige infectieuze stoffen.

Huisartsenpraktijken zullen vrijwel alleen van doen hebben met categorie B infectieuze stoffen. Het ADR schrijft voor dat ziekenhuis- of medisch afval met infectieuze stoffen van categorie B in UN-nummer 3291 moet worden ingedeeld. Ook ziekenhuis- of medisch afval waarbij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er een kleine kans is op de aanwezigheid van infectieuze stoffen, moet in UN-nummer 3291 worden ingedeeld. Dit UN (Verenigde Naties-) nummer heeft gevolgen voor hoe het materiaal verpakt en vervoerd moet worden en is terug te vinden op het verpakkingsmateriaal, bijvoorbeeld op naaldencontainers. Medisch- of ziekenhuisafval dat is ingedeeld onder Euralcode 180104 (zie hieronder) is niet onderworpen aan de voorschriften van het ADR.

Bedrijfsafval: Het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) verstaat hieronder het gevaarlijke en niet-gevaarlijke afval dat afkomstig is van bedrijven. In de Wet milieubeheer worden bedrijfsafvalstoffen omschreven als de afvalstoffen, niet zijnde huishoudelijke afvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen¹. Merk dus op dat in het LAP gevaarlijke stoffen ook onder het bedrijfsafval vallen terwijl ze in de Wet milieubeheer daarvan zijn uitgesloten. In deze voorbeeldprocedure gebruiken we bedrijfsafval als overkoepelende term voor **al het** afval dat van bedrijven (en dus ook huisartsenpraktijken) afkomstig is, dus conform de definitie in het LAP.

Euralcodes: Om eenduidige karakterisering van afvalstoffen binnen de lidstaten van de Europese Unie mogelijk te maken, heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen één lijst met afvalstoffen aangenomen. Deze **Europese afvalstoffenlijst** (Eural) bevat circa 840 afvalstoffen, deels gerangschikt naar herkomst, namelijk de bedrijfstak of bedrijfsactiviteit waarbij de afvalstof vrijkomt of naar soort van afvalstof. Elke afvalstof is voorzien van een zes-cijferige code (Euralcode). De Euralcodes zijn ingedeeld in ‘hoofdstukken’. Als huisartsenpraktijk heeft u te maken met codes uit hoofdstuk 18 en hoofdstuk 20:

18. Afval van de gezondheidszorg bij mens of dier en/of verwant onderzoek (exclusief keukenen restaurantafval dat niet rechtstreeks van de gezondheidszorg afkomstig is);
20. Stedelijk afval (huishoudelijk afval en soortgelijk bedrijfsafval, industrieel afval en afval van instellingen), inclusief gescheiden ingezamelde fracties.

¹ Bron: Bijlage 3: Termen en definities van het Landelijk Afvalbeheerplan

Bij de uitwerking van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP2, zie hieronder) in de sectorplannen worden de Euralcodes gebruikt. Voor verdere informatie over de Euralcodes: zie achtergrond.

Een nadere uitwerking van de Euralcodes vindt u onder ‘Sectorplan 19: afval van gezondheidszorg bij mens of dier’.

Landelijk Afvalbeheerplan (LAP2)²: Het afvalbeleid in Nederland is geregeld in het zogenaamde Landelijk Afvalbeheerplan. LAP 2 is de tweede versie van het afvalbeheerplan, geldig sinds 2009.

Medisch- of ziekenhuisafval: term die in het ADR wordt gebruikt voor ‘afval dat afkomstig is uit de medische behandeling van dieren of mensen of stammen uit het biologisch onderzoek.’ In het ADR wordt de term medisch- of ziekenhuisafval alleen gebruikt in het hoofdstuk over infectieuze stoffen en niet voor andere soorten afval afkomstig uit de gezondheidszorg, bijvoorbeeld chemisch- of radioactief afval (dat wordt in het ADR onder andere hoofdstukken beschreven). In het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP2) en in de sectorplannen wordt de term medisch afval niet gebruikt. Omdat ‘medisch- of ziekenhuisafval’ in het ADR een andere betekenis heeft dan ‘specifiek ziekenhuisafval’ uit het LAP1 (zie hieronder) en dit makkelijk verwar- ring oproept, vermijden we in deze voorbeeldprocedure het gebruik van de termen medisch- en ziekenhuisafval.

Sectorplannen: Het Landelijk Afvalbeheerplan is nader uitgewerkt in zogenaamde sectorplan- nen (1-84). De sectorplannen hebben betrekking op specifieke afvalstromen. Een nadere toe- lichtung op sectorplan 19 ‘Afval van gezondheidszorg bij mens of dier’ vindt u in de volgende paragraaf.

Specifiek Ziekenhuisafval: In het eerste Landelijk Afvalbeheerplan (LAP1) viel het afval uit de gezondheidszorg onder sectorplan 10 en droeg het sectorplan de titel ‘Specifiek Ziekenhuis Afval’. In het LAP1 werd afval afkomstig van de gezondheidszorg anders ingedeeld dan in LAP2. Geneesmiddelen (behalve de cytostatische en cytotoxische) en afval dat geen infectie- risico vormt (zoals gazen en verbanden, Euralcode 180104) vielen niet onder sectorplan 10. Vanaf de herziening van sectorplan 10 uit 2007 worden de Euralcodes (hoofdstuk 18) als uit- gangspunt genomen. Specifiek Ziekenhuisafval wordt in de huidige wet- en regelgeving niet meer als term gehanteerd, maar wordt (nog) wel breed in het veld gebruikt. Het is dan echter onduidelijk welke definitie wordt gehanteerd.

Sectorplan 19: afval van gezondheidszorg bij mens of dier

Sectorplan 19 gaat over afval van gezondheidszorg bij mens of dier en is van toepassing op ‘afval dat vrijkomt bij verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier en/of verwant onderzoek’. Het afval uit de gezondheidszorg wordt in sec- torplan 19 beschreven aan de hand van de verschillende Euralcodes uit hoofdstuk 18 van de Eural (zie ‘Begrippen, wet- en regelgeving’). De volgende Euralcodes worden in het sectorplan uitgewerkt:

- 180102 Lichaamsdelen en organen.
- 180103 **Afval met een infectierisico:**
 - a) alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting;
 - b) niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia (bijvoorbeeld sputum) onge- acht herkomst of soort besmetting;

² Op 28 december 2017 treedt LAP3 in werking.

- c) al het afval dat mogelijkwijs is besmet met micro-organismen en dat vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro-organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting;
- d) al het afval (ook onder a, b en c) dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte die voorkomt op de geldende categorie A ADR lijst zonder de toevoeging ‘alleen culturen’ (zie bijlage A);
- e) afval van patiënten met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d (onder andere de categorie A ADR lijst met de toevoeging ‘alleen culturen’) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.

Voor de huisartsenpraktijk zijn vooral a en b uit deze categorie van belang. Bij c gaat het om kweekmateriaal. In de huisartsenpraktijk valt hierbij te denken aan dipslides. Gezien de aard van de infectieziekten in de categorie A lijst zal d zelden of nooit voorkomen in de huisartsenpraktijk.

N.B. Strikt genomen is er niet aan alle scherpe voorwerpen een infectierisico verbonden. Er bestaat binnen de Eural ook een code **180101** voor scherpe voorwerpen, maar in sectorplan 19 worden toch alle scherpe voorwerpen als afval met een infectierisico beschouwd waardoor ze worden ingedeeld onder code 180103.

- 180104 Afval waarvan de inzameling en verwijdering niet zijn onderworpen aan speciale richtlijnen om infectie te voorkomen (bijvoorbeeld verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers) of afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.

Voor de toepassing van deze categorie: zie de uitwerking in het kader hierboven en de paragraaf ‘Onderscheid afval met en afval zonder infectierisico’.

- 180108 Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen.

Het gaat hierbij niet alleen om afval dat vrijkomt bij het klaarmaken en toedienen van cytostatica, maar ook afval dat besmet is met bloed of excreta van patiënten binnen een bepaalde periode na toediening van de cytostatica. Huisartsenvoorzieningen kunnen er daarom ook soms mee te maken krijgen.